

Activiteitenplan

initiatief Uitvoeringsagenda Faro

Dit model voor een activiteitenplan hoort bij de Subsidieregeling Uitvoeringsagenda Faro. Uw activiteitenplan met bijhorende begroting dienen ter beoordeling van uw initiatief. Hiertoe plaatst u enerzijds uw activiteitenplan op <https://faro.cultureelerfgoed.nl> (het Faro platform). Deelnemers van het platform kunnen op deze manier een reactie geven op uw initiatief. Anderzijds legt u zowel het(zelfde) activiteitenplan als ook de begroting voor door dit toe te sturen aan faro@cultureelerfgoed.nl. Op het Faro platform vindt u meer informatie over de procedure en criteria.

Vul onderstaande gegevens in:

Naam aanvrager:

Contactpersoon:

E-mailadres:

Telefoonnummer:

[Redacted contact information]

Naam initiatief:

Totale kosten:

Gevraagde subsidiebijdrage:

Bedrag cofinanciering door derden:

Bedrag eigen bijdrage:

Inzet vrijwilligers in uren:

Ontwikkeling minor Faro

Klik of tik om tekst in te voeren.

Klik of tik om tekst in te voeren.

Klik of tik om tekst in te voeren.

Klik of tik om tekst in te voeren.

Klik of tik om tekst in te voeren.

Activiteitenplan

1. Met welke vorm(en) van cultureel erfgoed heeft uw initiatief van doen?

(u kunt meerdere vakjes aankruisen)

- Integrale benadering van cultureel erfgoed
- Archeologie
- Gebouwd en aangelegd (groen) erfgoed
- Cultuurlandschap
- Roerend erfgoed
- Mobiel erfgoed
- Immaterieel erfgoed
- Oral History
- Archieven
- Digital born erfgoed
- Andere vorm, te weten .... Klik of tik om tekst in te voeren.

2. Geef een korte omschrijving van het initiatief, waarin u beknopt de aanleiding, de hoofdactiviteit en het doel formuleert.

Het uitgangspunt is dat het Verdrag van Faro gestalte moet krijgen in de Nederlandse erfgoedpraktijk. Dat heeft ook consequenties voor de opleiding van (toekomstige) (erfgoed)professionals. Faro benadrukt de rol van de erfgoedprofessionals als verbinder tussen het erfgoedveld en maatschappij en burger. De opleiding van deze verbindende professional kan vorm krijgen via de ontwikkeling van een (multidisciplinaire) minor gericht op Faro-aspecten, waarbij het participatieve proces centraal staat. Dit voorstel sluit aan op de in de Uitvoeringsagenda Faro genoemde ambitie om als erfgoedopleidingen gezamenlijk bouwstenen voor het curriculum en het bijbehorende lesmateriaal te ontwikkelen. De hoofdactiviteit is het gezamenlijk vormgeven aan een gezamenlijk aan te bieden minor, waaraan (minimaal) de studenten van de participerende onderwijsinstellingen kunnen deelnemen en een meerwaarde in kennis en vaardigheden mbt participatie kunnen krijgen, naast het curriculum van de eigen onderwijsinstelling. Het einddoel is een minor (voor de bachelor) die toegankelijk is voor alle studenten met interesse in 'Erfgoed en participatie'.

3. Omschrijf wat het beoogde eindresultaat is.

Multidisciplinaire minor gericht op het ontwikkelen van vaardigheden ter bevordering van participatie in het erfgoedveld.

4. Neem hieronder puntsgewijs op welke deelactiviteiten of processtappen worden uitgevoerd. Ga daarbij uit van maximaal 8 activiteiten/processtappen. Omschrijf per activiteit/processtap:

- de aard, omvang, duur en wijze van uitvoering van de activiteit;
- de doelstelling, resultaten of producten.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

1. Vaststellen leerdoelen minor en uitgangspunten

Er zijn ter voorbereiding van dit projectvoorstel uitgangspunten gedefinieerd en concept-leerdoelen vastgesteld door de brede werkgroep van vertegenwoordigers van de onderwijsinstellingen. Deze uitgangspunten zijn gebaseerd op eerdere onderzoeken (o.a. Erasmus+-project 'EUCUL' for fostering social responsibility in higher education in cultural heritage - https://www.eucul.com/_files/ugd/e49b01_a5abdec69f5b406d887c4faff81965fb.pdf (eucul.com) - projecten een inventarisatie van wensen vanuit de werkgroepleden. De leerdoelen dienen definitief vastgesteld te worden door de ontwikkelgroep. Er dient een definitieve benchmark te komen van de opleidingen (Ba/Ma/specifieke vakken) die onderwijs in deze richting aanbieden, om ervoor te zorgen dat de minor uniek is. Deels is dit reeds gebeurd in het onderzoek naar het verbreden van de arbeidsmarktperspectieven van archeologie-studenten (Tomas, 2021, intern adviesrapport Saxion Hogeschool).

Geformuleerde uitgangspunten zijn:

- Ontwikkelen minor gericht op Faro en participatie
- 30 ECTS, modulair opgebouwd
- Bachelor-onderwijs
- Nederlandstalig
- Aanbieden in Kies Op Maat (KOM) (www.kiesopmaat.nl/modules/)

- Modules van de minor zijn ook separaat aan te bieden als nascholing

De voorlopige overkoepelende concept-leerdoelen zijn:

- Vergaren van kennis over erfgoedtheorie
- Vergaren van kennis over bestuurskundige en politicologische ideeën over democratische besluitvorming en (in)directe burgerparticipatie daarin
- vergaren van kennis over (internationaal) erfgoedbeleid
- inzicht krijgen in praktijkvoorbeelden en best practices (casestudie, bezoeken)
- praktische ervaring opdoen met het in een eigen project betrekken van bredere groepen/gemeenschappen bij ofwel het waarderen, selecteren, behouden, beschermen, beheren of benutten van erfgoed.

Tijdsduur: 3 weken

Resultaat: door het kernteam afgestemde en onderschreven leerdoelen.

2. Vaststellen vakinhoud en leerdoelen per vakeenheid

Voor iedere vakeenheid moeten specifieke leerdoelen worden vastgesteld, moet het niveau bepaald worden en de vakinhoud kort en bondig worden beschreven. De voorbereidende werkgroep heeft concept-vakeenheden van ca. 5 ec opgesteld die als uitgangspunt gaan dienen.

Tijdsduur: 2 maanden

Resultaat: vakomschrijvingen van de vakeenheden

3. Ontwikkelen lesinhoud

Aan iedere vakeenheid dient een docententeam gekoppeld te worden, idealiter in gemengde samenstelling (afkomstig van HBO en WO), dat de lesinhoud vormgeeft en de lessen schrijft. Het docententeam koppelt regelmatig terug aan het kernteam, dat in de gaten houdt of de leerdoelen van de minor nog steeds geborgd wordt en deze houdt tevens de samenhang van de vakken in de minor als geheel in de gaten.

Tijdsduur: 80 ontwikkeluren per vak.

Doorlooptijd: 5 maanden

Resultaat: Lessen (lesmethode, inhoud, materialen, opdrachten, beoordeling etc.) zijn in detail uitgewerkt

4. Procedure goedkeuring aanbieden minor

De werkgroep heeft onderzocht waar de minor het best aangeboden kan worden, zie ook de eerder genoemde uitgangspunten. De voorkeur gaat uit naar een universiteit als penvoerder en aanbieding via KOM. Het kernteam onderzoekt verder wie het penvoerderschap zou willen voeren en wat voor de betreffende universiteit het pad is om de minor goedgekeurd te krijgen door het bestuur (en examencommissie) van deze instelling.

Tijdsduur: 30 uur

Doorlooptijd: 6 maanden

5. Onderzoeken mogelijkheid tot aanbieden modules voor nascholing. Hieruit kan misschien voortvloeien dat een aantal modules deels aangepast dienen te worden op nascholingsonderwijs. Onderzoeken via welk platform de nascholing aangeboden wordt (erfgoedacademie, via à la carte onderwijs aan de universiteit, PASTA, Archon, Centre for Global Heritage and Development).

Tijdsduur: 24 uur onderzoek; 40 ontwikkeluren per vak

Doorlooptijd: 6 weken

Resultaat: aanbod van een nascholingsmodule

6. Inventariseren pool voor werving

Alvorens gestart kan worden met de werving, dient een inventarisatie gemaakt te worden voor welke opleidingen deze minor relevant zou kunnen zijn. De werkgroep heeft hier al een begin mee gemaakt en de volgende opleidingen (doelgroepen) gedefinieerd: studenten erfgoed, archeologie, architectuurgeschiedenis, kunstgeschiedenis, geschiedenis, psychologie/pedagogiek, lerarenopleidingen, cultuurstudies, toerisme en overige gelieerde opleidingen.

Tijdsduur: 24 uur

Doorlooptijd: 3 weken

Resultaat: database met adressen van (erfgoed)opleidingen en contactpersonen voor de werving

7. Werving

Als onderdeel van de werving wordt een wervingsplan (communicatiecampagne) opgezet en voorlichtingsmateriaal geproduceerd dat wordt verspreid. Het kernteam zorgt voor verspreiding.

Tijdsduur:

Doorlooptijd: 8 weken

Resultaat: opleidingen zijn op de hoogte van de minor en leveren studenten

8. Start aanbieden minor

De vakken worden daadwerkelijk gegeven, uitgangspunt is het geven door een gemengd docententeam afkomstig uit de verschillende deelnemende instellingen en gecombineerd HBO/WO-docenten.

5. Planning: geef aan hoe de deelactiviteiten/processtappen in de tijd worden uitgevoerd.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

Het ontwikkelen van een gezamenlijke minor vergt veel coördinatie- en afstemming met en tussen de betrokkenen bij de inhoud van de vakken. Het is echter geen fulltime taak. We gaan uit van een doorlooptijd van anderhalf jaar. Bij een start van de uitwerking van het curriculum in januari 2024 zal de minor in het academisch jaar 2025-2026 van start kunnen gaan.

In de Uitvoeringsagenda Faro – deel I is door het erfgoedveld opgetekend wat de betekenis is van het Verdrag van Faro voor de Nederlandse erfgoedzorg en hoe het daar invulling aan wil geven. Om in aanmerking te komen voor een financiële bijdrage moet uw initiatief bijdragen aan de implementatie van het Verdrag van Faro in het functioneren van de Nederlandse erfgoedzorg. De mate waarin uw initiatief hieraan voldoet wordt meegenomen in de beoordeling. Daarover gaan de volgende vijf vragen.

6. Aan welke Faro-kernwaarde(n) zoals opgenomen in de Faro Uitvoeringsagenda – deel I voldoet het initiatief?

- Participatie in de volle breedte
- Open houding voor andere erfgoedopvattingen
- Erfgoed midden in de samenleving

7. Omschrijf op welke wijze het initiatief voldoet aan de geselecteerde Faro-kernwaarde(n).

De aandacht voor de Faro-kernwaarden zit niet primair in het project ter ontwikkeling van een minor, maar zal tot uitdrukking moeten komen in de vakinhoud van de minor. Het uitgangspunt voor de vakken die voor de minor zullen worden ontwikkeld is dat er we een participatiepraktijk in erfgoed onderwijzen die studenten inzicht moet geven in de verschillende vormen van participatie die kunnen worden onderscheiden en in de (bestuurlijke) modellen om deze vorm te geven; van het participeren ter bevordering van sociale cohesie of welzijn, tot het betrekken in besluitvorming en faciliteren van burgerinitiatieven. Hierbij wordt tevens aandacht besteed aan de verschillende waarden die erfgoed kunnen vertegenwoordigen en de belangen die ermee gemoeid kunnen gaan. Er moet aandacht zijn voor de uitgangspunten van Faro en het onderliggende gedachtegoed dat gemeenschappelijk gewaardeerd erfgoed van iedereen is en het recht heeft op betrokkenheid in behoud, beheer en benutting, maar dat iedereen tevens eigen erfgoed heeft en het recht op erkenning. Een van de leerdoelen is om daadwerkelijk met een participatieproject ervaring op te doen, waarbij de kernwaarden in de praktijk zullen worden gebracht.

Hierdoor worden nieuwe erfgoedprofessionals opgeleid die breed kunnen kijken naar erfgoed en participatie.

8. Aan welke thema(s) en de daarbij door het erfgoedveld geformuleerde doelen (inzet) in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I draagt uw initiatief bij? (er zijn meerdere thema's mogelijk)

- Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein
- Democratische vernieuwing
- Dynamische leefomgeving
- Waarderen van erfgoed
- Meerstemmigheid
- Oral History
- Digitaal erfgoed
- Archieven
- Archeologie
- Caribisch Nederland
- Internationaal
- Erfgoedbewustzijn en educatie
- Ondersteuning erfgoedparticipatie
- Opleidingen

- Werkwijzen en wegwijzen
- Financiering erfgoedinitiatieven

9. Omschrijf voor de door u geselecteerde thema's hoe uw initiatief aansluit bij de in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I omschreven doelen en vraagstukken. Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

De uitvoering van de ontwikkeling van de minorcurriculum valt primair binnen het thema 'erfgoed in de opleiding'. De overige thema's kunnen in principe alle in de vakinhoud aan bod komen; als inhoudelijke (theoretische) focus (bijv. democratische vernieuwing, erfgoed als hulpbron, etc.), als methodiek voor participatie (bijv. waarden van erfgoed, oral history, meerstemmigheid, financiering), als domein dat als bron dient voor de uitvoering van de praktijkonderdelen (bijv. archeologie, archieven, digitaal erfgoed).

10. Omschrijf op welke wijze het initiatief een structurele verandering teweeg kan brengen ten opzichte van het huidige functioneren van de erfgoedzorg. *Denk bijvoorbeeld aan bewustwording van een veranderopgave, systeemaanpassing, schaalsprong, nieuwe coalities, verdieping op een thema, instrumentatie van een thema met werkwijzen of methodieken, of de verkenning van nieuwe mogelijkheden binnen een thema.*

Door participatie in erfgoed via het curriculum voor het hoger onderwijs aan te bieden kunnen we een generatie erfgoedprofessionals opleiden die zowel werkwijzen en methodieken als vaardigheden en reflectie krijgen aangereikt waarmee zij zich een participatieve praktijk eigen kunnen maken. Dit leidt primair tot een schaalvergroting in het toepassen van participatie in de erfgoedpraktijk die door (toekomstige) professionals wordt vormgegeven.

Bij de beoordeling van uw initiatief wordt ook gekeken naar de aansluiting van uw initiatief bij de ambities van anderen en bij vraagstukken in de samenleving en de inzet van vrijwilligers. Daarover gaan de volgende drie vragen.

11. Omschrijf of, en zo ja op welke wijze het initiatief bijdraagt aan actuele (beleids)ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken. *Te denken valt aan uitsluiting, dekolonisering en grote transities in de leefomgeving.*

Het project draagt niet rechtstreeks bij aan de genoemde thematiek, maar de bredere thematiek van maatschappelijke vraagstukken zal zondermeer onderdeel zijn van de vakinhoud van de minor.

12. Omschrijf de projectorganisatie en rolverdeling en geef aan of en zo ja op welke wijze er bij de uitvoering van het initiatief sprake is van samenwerking met of betrokkenheid van andere Belanghebbenden.

De werkgroep zal besluiten wie de penvoerder voor de minor wordt en wie de uitwerking van de activiteiten gaat aanvoeren. Het uitgangspunt is dat het een samenwerkingsproject is en blijft van de huidige betrokken onderwijsinstellingen. Zij leveren mogelijk de docenten en studenten.

13. Omschrijf in welke mate en op welke wijze vrijwilligers worden ingezet voor de uitvoering van het initiatief.

Het voorstel voor een minor zoals het door de werkgroepleden is vormgegeven, is door onderwijsprofessionals uitgevoerd, maar is onbetaald tot stand gekomen en valt buiten de reguliere taken van de deelnemers. Dit is danook grotendeels vrijwilligerswerk. De uitwerking van het curriculum voor de minor zal grotendeels door onderwijsprofessionals moeten worden vormgegeven. Er zal echter samenwerking met vrijwilligersorganisaties (bijvoorbeeld AWN en Archeohotspots) worden gezocht om de praktijkonderdelen (zoals die nu voorlopig zijn geformuleerd) van de minor te ontwikkelen, in de vorm van co-creatie. Het praktijkonderdeel van de minor zal eveneens in samenwerking met vrijwilligers (de participanten) worden uitgevoerd.

Plan voor kennisontwikkeling en kennisdeling en de daarbij beoogde doelgroep(en)

14. De resultaten, inzichten en ervaringen die voortkomen uit uw initiatief moeten ten goede kunnen komen aan het hele erfgoedveld. De manier waarop u hier invulling aan geeft wordt meegewogen in de beoordeling.

Omschrijf hoe u de resultaten, ervaringen en bevindingen van uw initiatief actief deelt met het Faro-netwerk en andere relevante doelgroepen.

Werk een plan uit voor kennisontwikkeling en -deling, inclusief de beoogde doelgroep(en) en omschrijf daarin hoe de resultaten van het initiatief worden gedeeld. *Denk ook aan type communicatiemiddelen, frequentie etc.* De kosten hiervoor kunt u opvoeren in uw begroting.

Delen van het onderwijsmateriaal dat ontwikkeld wordt, zoals kennisclips, etc, wordt openbaar gedeeld met het erfgoedveld. Dit kan bijvoorbeeld via de website van de Archeohotspots of een nog nader te onderzoeken website gebeuren (naar voorbeeld van <https://platform.bodembreedacademie.nl/>). De producten van de studenten kunnen hier ook op gedeeld worden, zodat een kennisbank opgebouwd wordt. Zo kunnen ook overige geïnteresseerden in participatie hier kennis van nemen.

Doel is om met vrijwilligersorganisaties en de deelnemende onderwijsinstellingen halfjaarlijks de ervaringen uit te wisselen en verder te bouwen aan onderdelen van de minor.

Begroting

15. De gevraagde financiële bijdrage moet in verhouding staan tot de verwachte impact van het initiatief. Behalve een projectplan dient u ook een begroting toe te voegen (separate bijlage).

Omschrijf hieronder op welke wijze u de mogelijkheden van cofinanciering (eigen bijdrage en bijdragen derden) heeft onderzocht en wat daarvan de uitkomst is.

De benodigde financiële bijdrage is voor een urenvergoeding voor een procesbegeleider/coördinator (schaal 11, 18 maanden 0,2 fte), voor een urenvergoeding voor vakinhoudelijke ontwikkeling (80 uur per vakeenheid (= 10 dagen per 0,2 fte x 3) en voor het produceren van professioneel wervingsmateriaal.

De coördinator draagt zorg voor de communicatie en afstemming met betrokkenen, voor de procesvoortgang, voor de samenwerking met beoogde participatiepartners (doelgroepen voor de praktijkmodule) en met de onderwijsinstellingen (werving).

De coördinator kan een docent/medewerker zijn van de universitaire instelling die het penvoerderschap van de minor op zich wil nemen. Het kan ook een duo zijn van twee in de minorontwikkeling participerende instellingen dat de taken verdeelt.

Co-financiering bestaat uit de tijd voor inhoudelijke inbreng (en afstemming; tweemaandelijks gedurende de ontwikkeling van de minor) door de kerngroepleden voor zover deze niet bekostigd worden (buiten de specifieke vakinhoudelijke ontwikkeling); het faciliteren van een operationele werkplek (en mogelijke overlegruimtes); en de dekking van eventuele aanvullende onvoorziene werkzaamheden van de coördinator.

Zie voor de specifieke begroting de bijlage.

Ingevuld door: [REDACTED] (Hogeschool Saxion) en [REDACTED] (Universiteit Leiden)

Datum: 17 september 2023